

LA BARRETINA

SETMANARI HUMORÍSTICH, POPULAR Y CATALÁ DE BONA MENA
 DESLLIGAT DE TOT PARTIT POLÍTICH
 SORTIRÁ CADA DIVENDRES

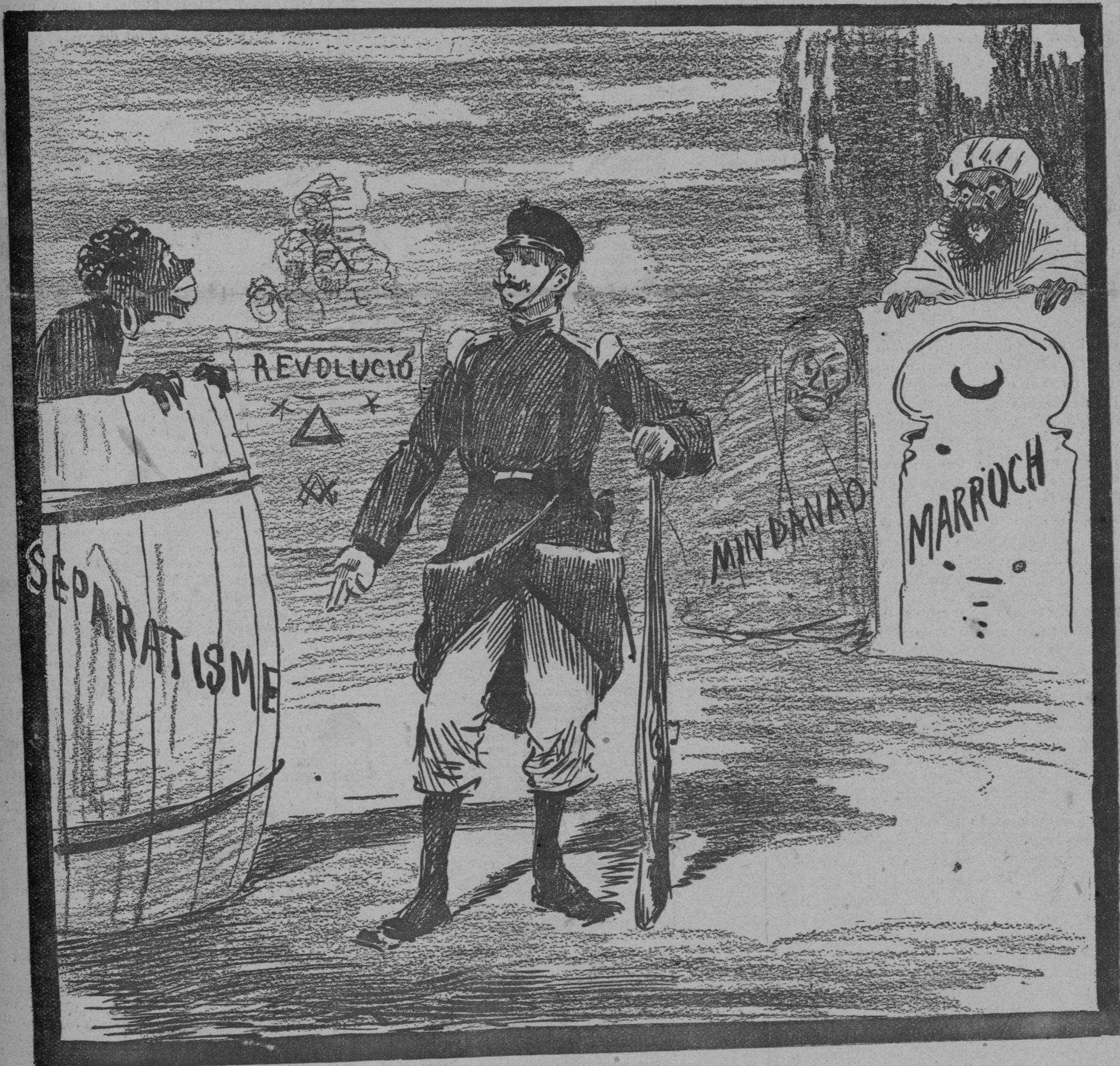
Se trobará en tots los kioscos de la Rambla y demás llocs de venda de periódichs

Encàrrechs y correspondencia: Carrer de Barbará, n.º 16 bis, entressol porta 1.ª

Número solt, 5 céntims. - Suscripció per un any, 3 pessetas.

SUMARI: Text: De tot arréu, per SET-CIENCIES.—¡CASTANYAS!!!, per LLESCATS.—UN POBRE Y UN RICH, per MARIA DE BELL-LLOCH.—RESPOSTA AL SANTÓ BEN ALI-OLI AB BUTIFARRA, per MUSTAFÁ XIULETS DE FUSTA BLANCA.—DE BERGA, per V. C.—CARTA DESCLOSA D' ULTRATOMBA, per la copia J. ABRIL VIRGILI.—L' AVIA D' EN TORI, per DO MI SOL Y C.ª.—EPITAFIS, per AGRE-DOLS.—FREDERICH ENGELS, per FRANCH.—QUÈNTO VELL AB FORROS NOUS, per PEP DE LA FONT.—CANTARS.—A LA VORA DEL FOCH.—TELÉGRAMAS.—TRENCA-CLOSCAS.—CORRESPONDENCIA.

TENORIO PER FORSA

—¿Puch saber al menos de qui ets fill, y per quin motiu ets tan salvatge y sanguinari?
 —Só fill de la Masoneria, y salvatge y sanguinari, porque, los teus amos no 'ns han enviat més que sangoneras assedegadas, que lluny de moralisar-nos, han procurat sols donantnos llibertats, que per cert vosaltres pagareu ben caras.
 —¡Tots me contestan á poca diferencia lo mateix!
 —¡¡Quan arribará 'l dia que 'l poble compregna qu' ell, al cap y á la fi, es tant sols la víctima d' aquexas falsas llibertats!!
 Mentrestant, nosaltres nos veyém obligats á ser tenorios per forsa!

DE TOT ARRÉU

UN periódich gens sospitós de llanut, *El Liberal*, publica una carta de New-York dihent que les sectes evangéliques que allí existexen creuen que 'l trióndels insurrectes de Cuba seria un colp mortal contra 'l catolicisme.

Per consegüent, pot considerarse 'l *carinyo* que deuen tenir als espanyols y lo molt que deuen desitjar que guanyin.

Ara, que segueca lo govern fent los ulls grossos y permetent la propaganda del protestantisme ó sia de les sectes evangéliques en nostra península!

Copiém de nostre benvolgut company *La Veu del Montserrat*:

«En l' últim número del *Bolletí Eclesiástich de Teruel*, que ha visitat nostra Redacció, hem llegit una notícia que segurament agradará á tots los bons cataláns. Explicant lo final de la visita Pastoral que ha verificat l' Ilm. Sr. Estalella, qui s' ha guanyat enterament lo cor de sos diocessans, refereix lo citat *Bolletí* la visita de la parroquia de Bechí, que ha sigut la última de las visitadas, y entre altres coses, consigna lo següent fet: «Pero lo més notable es la circumstancia de que, per més que Teruel pertenesca á Aragó, hagués pogut predicar ab fruyt y tres distintes vegades en catalá, trobantse dintre de sa Diócessis, haventlo decidit á açó, y sens dubte ab gran satisfacció seva, l' haver sentit que en catalá li responien tres noys que s' acostaren á besarli l' anell y 'l saber per medi dels que l' acompanyaven que áxis l' entendrien millor.»

Ab motiu de la mort del eminent sabi Mr. Pasteur, heus aquí una anécdota que han publicat los periódichs:

«L' ilustre químic y naturalista, assistia, fa dos anys, ab son amich lo senyor Rector de Garches á la distribució de premis de les escoles municipals.

La eloqüencia oficial anava á doyo y 'ls diferents oradors respectaven escrupulosament lo que s' ha convingut en anomenar en la vehina República, la «neutralitat.»

—Quina pena deveu haver experimentat—digué Mr. Pasteur al venerable ecclesiástich—al assistir á un acte d' aquest género sens haver sentit pronunciar una sola vegada lo sant nom de Deu! Jo també la experiméto com vos, porque la escola sens Deu me sembla una monstruositat.

Aquest es lo llenguatge dels verdaders sábis; Mr. Pasteur era, no solzament un cristiá de convenció, sino un católich fervent.

Lo major fil estés en lo mon es, sens dubte, 'l fil telefónic que la Administració suissa acaba de establir á través del estany de Wallenstadt.

La llargada, sens cap puntal, es de més de dos kilometres.

La distancia entre 'ls dos pals de ferro construïts sobre las vores del llach, es de 2,490 metres.

Lo fil, fet de cer de la millor qualitat, no té més de dos milímetros de diámetro, y son punt més baix está á 40 metres de flor d' aygua.

Los xinos ancmenen als missioners protestants *animals de pel roig*.

Ab tot; dels missioners católichs ne diu una revista protestant de Batavia: «Los pobres á la India,» proclaman unánimement llur caritat y llur esperit de sacrifici.»

¡Quina diferencia!

Ara que som al temps de arreplegar la cullita del blat de moro, traduhim del periódich agrícola *El Terruño* les següents curioses noves:

Origen del blat de moro.—Segóns datos darreament publicats, lo blat de moro es originari d' América y fou descogut en lo continent europeo abans de Cristofol Colón.

Al descubrirse les Ameriques, lo blat de moro ra un dels principals productes de la agricultura

indígena, y 's conrehuava en gros desde La Plata fins als Estats-Units. Los naturals lo sembraven al voltant de ses habitacions, quan no constituïen poblacions permanents. A Mégich veneraven una deesa que venia á esser la Cérés dels Grechs, y á la qual sacrificaven les primicies de la cullita del blat de moro. En altres punts d' América, encara després de la conquesta y dominació, á la Verge del Sol li oferian los indigenas sacrificis de pá de blat de moro.

Avuy día 's conrehua aquesta planta en totes les parts del mon, encara que conté menos substancia nutritiva que l' arrós y 'l blat.

Estadística de *Día de morts*:

La població de la terra ascendeix, poch més ó menos, á 1,500 milions de habitants y cad' any moren 33.033,000.

Lo número d' homes y 'l de dones es casi igual, y 'l promedi de la duració de la vida es trenta tres anys.

Una quarta part dels homes moren abans de arribar als quinze anys.

De cada 1,000 persones, una tant sols arriba á la edat de 100 anys, y de 500 una altre á la de vuytanta anys.

Com que cad' any moren 33.033,000 pesones, resulta que 'n moren 91,874 per día, 3,720 per hora, 60 per minnt y 1 per segón.

SET-CIENCIAS.

¡CASTANYAS!!!

¡Cap abon vas, amich Gustavo?

A dá un vol: y tu ¿que tal?

No tinch plans: volto y espero

que siga hora de dinar.

Noy, aquest vespre 't convido

y espero qu' acceptaras,

á fer junts la castanyada

ab panellets y vi blanc.

¡Ay! no 'm parlis de castanyas

que se m' encenen las sanchs

quan penso las que 'm donaren

allá en l' Universitat,

que esclataren de valent

y 'm dexaren tot nafrat.

—Frederich, no t' emboliquis;

perqué tan be com jo, sabs,

las llógicas conseqüencias

de juntarse... ab animals;

d' alló, no 'n digas castanyas,

quan son *cossas* parlant clá.

Mes dexém corre aqueix fet

tan vil y tan repugnant,

y vina aquesta vesprada

donante per convidat,

puix sabs, Frederich, que 'ls pares

te rebrán de molt bon grat:

y com festa de familia

l' alegría hi regnará.

Mentres dirém lo Rosari

las castanyas torraran;

si alguna fa salva y salta

la quitxalla aplaudirá

y aquell que puga aplegarla

per molt ditxós se tindrà;

se la crupirá depressa,

sent dels altres envejat.

Quan treuran los panellets

los novets aplaudiran

y movent forsa gatzara

picarán ab las dos mans.

Luego, quan vinga 'l vi ranci

las copas allargaran

y plens de grat entusiasme

brindaran los xichs y 'ls grans.

¡No es vritat que l' alegría

que en tal jorn regna en la llar

no 's troba ni en los cassinos

ni en los clubs, catés ó balls?

Tot lo que beca dels cors

es goig pur y angelical,

o hi há en ella la ficció,

tot es franch y natural.

Vina, vina, Frederich,

que si algo bó, vols trobar,

no oblidis las rancias festas

que 'ls antichs nos han dexat.

¡Viscan! viscan las castanyas!

que 'ns recordan temps passats:

¡visca 'l vi, que 'ls cors alegre

y molt mes si es ranci ó blanc.

Cada panellet que menjis

te traurá un colp mal donat

y un tragué d' aquell d' Alella

te dexará retornat.

Frederich, la *castanyada*

novas foras te dara

y 't quedará un gran recort

per sempre en lo cor grabat.

Ella uneix á la familia

en tranquila y santa pau,

millor que pensa en los micos

fets *avis dels darwinians*.

LLESCATS.

Un pobre y un rich

Hi havia en un portal de escaleta cert carrer de certa ciutat, que hi ha perque anomenar, un pobre ataconadó que passava tot lo dia *dale que dale* estirant lo nyol y clavetejant solas, sens ab tot y tant treballá, y moltalviá arribés á lloch; sempre anava ab las tripas á las mans com se sol dir, y es que á mes lo poch guany que produhia

treball, las malalties y malas sorts de la familia no acabavan may; per lo que algunas vegades fins hagueren de estalviar lo menjar, y axó que los seus fills tenian una carpanta d' alló mes, succehi que moltas vegades, com la miseria engendra mals, la canalla á forsa de no poderse al pá acabava per perdre la gana, de lo que 'n resultava una anemia y ab ella gastos de metjes y de medicinas que acabavan de tirar la casa á terra vos dich que n' hi havia pera llenzar lo barret á foch, y no obstant, lo bon ataconadó no acabava may la paciencia, tot ho prenía per lo amor á Deu. Cada dematí abans de posarse á treballar anava á missa y allí ofería al senyor todas las penalitats y treballs que se servis enviarli en lo present día, y després consolat y resignat anava á emprender la tasca.

Al bell costat de la misera entradeta ab que treballava 'l nostre home, s' alsava un rich y grandió palau habitat per un Marqués, son possessor; allí n' haurian vist de entrar y sortir cotxes y carrossas, de criats, de lacayos, senyors y senyoras bellament vestits, en fi, de tot lo bo y millor que vos poguen afigurar, y capás de fer dentat als mes pintats. Mes, ¿ho crehurián? lo pobre ataconador, posat al costat del seu gibrell ahon estobava las solas, veyá passar tots aquells luxosos trens sens que ni un pensament de enveja, ni una lleugera comparació ab lo seu estat vingues may á ferir sa imaginació y á ferli desitjar que ell ni una petita part de la fortuna de son veí. Conformat ab la seva sort, esperava en una vida millor lo premi dels seus sufriments.

A tot axó vingué un dia que 'l pobre home caurer malalt, tant malalt, que fou precis de ab ministrarli los Sants Sagraments, los que rebé ab tota conformitat y devoció, per millor dir, ab alegría, puix á mes del consol que li proporcionava com á ánima bona y creyent, li auguravan lo fi de sas penalitats y la esperansa de la gloria. Y efectivament, morí, morí com moren los justs, y sa ánima pura s' empujá en vers las etéreas regions.

Mes vens aquí que al arribar en lo que 'n diem «antesala» del cel, trová un gran multitud d' ánimas que esperavan á que Sant Pere obrís la porta pera poderhi entrar, mes aquesta may obría, per lo que n' hi havia algunas que començavan á estar impacients; la del nostre home, acatunada com estava á la virtut de la paciencia, assegué en un recó y esperá pacientment.

—Mes ¿qué deu passar que tardan tant? preguntava una ánima.

—Sembla qu' es que fan dissapte, responia un altre, puix sento molt soroll de escombras y de cops de espolsadors.

Y que será, que no será, enterament no savia donar en lo «quid» quan de sopte, s' obriren las portas del cel ab gran estrépit y s' ohiren musiques y cants y de tota mena de alegrías; y acompanyada d' angels y serafins passá per entremetij de totas ellas una ánima que acabava de arribar de la terra y pera la qui s' havían fet tots aquells preparatius y aquella festa.

Lo pobre ataconador al veurerla se quedá ab un pam de boca oberta, no ho acabava de creuer, era l' ánima del seu vehí, del Marqués; ell no s' ho explicava, ¿com podia esser alló? un home que no havia estat mancat may de rés, que no cónexia las penalitats, que no havia vist la miseria, ni de lluny; que no havia tingut de guanyar lo pá ab son suhor; era preferit, y mes ben tractat en lo cel que ell que tot axó havia sofert.

Un bon xich cremat, s' acostá á Sant Pere que al peu de la porta donava pas á las ánimas que cansadas de tant esperar volian entrar totas á una hora y li preguntá:

—¿Es que al cel se fan preferencias? ¿També ha rangos?

—No t' en estranyis, li va respondre lo Sant porté del cel; d' homes com tú, nos ne venen mils cada día; de Marquesos potser no n' entra cada deu anys; enfatuats ab las sevas riquesas las emplean tant malament com saben, no se ocupan mes que del luxo y de divertirse, l' orgull y la vanitat 'ls dominan, y 's crehuen que Deu les ha dat la vida pera gosar solsamant, estant lliures de tota mortificació: aquest vehí teu, apesat de que sostenia 'l seu rango ab decoro, com perfectament

à cada hu sostindre l' en que Deu lo ha posat; no obstant mortificava los seus gustos y dominava sas passions, sufría ab paciència las contrarietats, que per bé que s' estiga una persona may n' hi faltan; temia y adorava á Deu son Criador, y empleava en son servey los talents de que Ell l' havia dotat, puix encar que no s' empleava com tu en lo treball manual, tampoch perdía 'l temps, sino que l' ocupava en obras bonas en lo que molt lo ajudavan las sevas riquesas, de las que també 'n repartia ab molta abundó als pobres y necessitats. Perdonava las injurias y calumnias que li movian per enveja y solian fer servir com á medi de explotació.

En una paraula: savia esser rich, que es molt mes difícil que saber esser pobre.

MARIA DE BELL-LLOCH.

RESPOSTA

Al Santó Ben Ali-oli ab Butifarra.

Benvolgut Ben Ali-oli ab Butifarra permet que ab ma guitarra molt agrahit te cante una cansó, per las lloansas que fas y no 'm merexo de mos nigrats escrits que *sufregexo* confiant que 'm dona qui 'ls llegeix perdó. ¡Que bét' has enterat de 'l que aquí passal cregas que 'l cor se 'm glassa al llegir lo que dius d' aquest pays que comparantlo ab nostra Africa aymada Espanya es sols un os ó una arengada y l' Africa, un bon llus ó un bon palpis. Mes com á gra. *santó t'* haig de fer veure y axis ho pots ben creure que tot lo qu' héu sabut, y es tan galdós, ho fa la gent que 's te per esquilada exa casta bestial y deshonrada que sa vida y sa mort es la del gós, y per xo Ben ali-oli no t' aprobo y exagerat ho trobo que no vulgau l' Espanya visitar, puix entre mitj de tanta desventura encar hi ha aquí decencia hi ha cordura virtuts y exemples dignes d' imitar. Gastém un dineral per l' enseñaña rebent del mon lloansa catedràtics, artistas y escriptors; palaus tenim ahon ab virtut sens mida hi ha qui aconhorta als náufrechs de la vida alsant al cel sos cors, socors te la desgracia, aquí ab llargesa, portant á cap l' empresa relligiosos ab gran desprendiment ab ajuda de molts confrarias, germadats, conferencias y obras pias, de vells, órfens y pobres valiment. De modestia y virtuts son flors galanas las noyas catalanas que rebutjan lo baf de l' impietat y l' home á qui han donat son cor, oblida aprop seu, las miserias de la vida logrant després ditxosa eternitat. Y encara qu' en lo fons de negre abisme vol dú 'l liberalisme nostra fé y pátria, herencia dels passats, units tots los catòlics, la batalla darém per deslliuráns de tal canalla qu' esclaus nos té oferintnos lliberats. Dexeus d' *Alás*, veniu tots desseguida á Mahóma envieu á dida clavanti ab gran respecte un colp de tranca que una abrassada darvos molt ansia y recados per tots de cor envia en

MUSTAFÁ XIULETS DE FUSTA BLANCA.

DE BERGA

Sr. Director de LA BARRFTINA

OLT Sr. meu: á fi de que 's convencin del cas que fem per aquestas terras dels brams dels setmanaris *campañeros*, tinch lo gust de participarli que desde 'l 29 de Septiembre fins al 20 del corrent, s' han celebrat en aquesta ciutat solemníssimas funcions relligiosas ab concurrència nombrosíssima totas ellas.

Un Rd. Pare Jesuista, (no ho diguin á n' en Calsas), va donar exercicis espirituals exclusivament pera homes, tenint lloch la comunió general lo día 6, á la que n' hi concorregueren tants com may s' hagués vist, durant quasi una hora tant important acte, ab tot y que 'ns acostavam á rebre nostre Amo de quatre en quatre.

A la tarda, se celebrá una solemne y devotíssima professó, á la que hi assistí tota la gent com cal y las fillas de María ab son pendó, acompanyant al Santíssim y resant durant lo curs lo Sant Rosari.

Lo día 11, l' Apostolat de la oració començá un triduo al Sagrat Cor de Jesús, en lo que (apuntihó Calsas), també hi predicá un altre Pare Je-

suita, que ab sa arrebatadora y eloqüent paraula lográ atraurer extraordinaria concurrència á la comunió general ab que terminaren tan edificants actes.

Y per últim, las dignas fillas de María, per no ser menos que 'ls homes, també han celebrat un solemníssim triduo á María Inmaculada, al que doná terme una comunió general al matí y lluhidíssima professó á la tarda.

Aquí té la proba de lo que li dich al començament d' aquesta carta ó sia que brams d' *ase* no pujan á Berga. En cambi tindrà de fe 'l favor de disposar 'l envio de vint números mes de Barretinas, puix hi ha setmanas que no 'n te qui 'n vol ab las que ara rebém.

Sens més, mani y disposi de s. s. q. b. s. m.,

Berga, 26 Octubre 1895.

V. C.

CARTA DESCLOSA, D' ULTRATOMBA

1 - 11 - 95

CIUTAT DELS MORTS

Tros de terra.

Estimat amich: Mitj any qu' estich fora de la gresca y lo tribull d' aquest mon, ahon tu encara veig campejas, y no 'm dol ni gens ni mica estich que res me don pena.

Los vehins, tots bons minyons no 'm donan ni un bri de feyna ni 'l de sobre la soroll ni 'm tira tronxos ni pelas de patata, com succeix á n' aquí encara ahon tu quedas, los de sota, bons minyons res de xibarrí ni fressa en fi, noy te dich qu' estém milló de 'l que tu no 't pensas.

T' escrich pensant que fa temps qu' esperas noticias mevas; ja ho veus noy com vaig *tancó* á no ser la Mare meva que sempre ab los seus sermons ab la Verge 'm feya creure ab Deu y los demes sants ¡ja hauria fet bona festa!

L' Anima, de qui he rebut avuy mateix quatre lletras me diu que ja va estingint poch á poquet la condemna á que Deu la subjectá per sas passadas miserias; pots pensar si estich content quan la companyona meva me dona tants bons indicis ¡seré felis, m' ho diu ella!

Jo á n' aquí 'm vaig consumint estich segú que no 'm queda dintre poch temps, ni la carn que porta una cadenera! No hi ha més, Deu axí ho vol y tens de callá y pudreixte!

Axó, ben considerat hi ha moments que fins fa pena y mes en días axis

que la mundanal empresa fa negoci ab nostre cos igual que fossim monjetas.

¡Que n' hem de fe dels ramets coronas, llassos y lletras que 'n dias com lo d' avuy entra per partidas fermas dintre la nostre Ciutat?

¡Coronas! ¡Quina es la testa que aquí 's te de coroná?

Jo vull corona mes bella posada per ma de Deu qu' en la elecció jamay erra.

¡No n' hem de fer res los morts d' eix magatzem de ximpleras!

Lo que 'ns fa molt y no al cos á l' ánima fa l' objecte es lo res de los vivents lo res de nostre Mareta aquella part de rosari que com dolsa miradeta la va consolant del foch ahon purga la seva pena.

No coronas de paper ni fullas ni exas grans pedras treballadas pe 'ls vivents ¡Pare nostres, fan l' efecte!

Axó que tant ne té 'l rich com lo mes pobre, sols exa sols exa á n' als ulls de Deu sols exa es la milló ofrena.

Que 's dexin de du recones de basars y botiguetas que axó en lloch de demostrarnos qu' encara 'ns guardan afecte nos proba qu' encara hi há bastant *pel* aquí á la terra.

Quan Deu te vulgui per ell tinch per tú dins ma caseta un lloch solet y tranquil ahon no hi ha gota de fressa.

Recados de mi als companyns gracias als que per mi resan y tu disposa dels restos del cos del noy de ca 'n Xelma.

Per la copia,

J. ABRIL VIRGILI.

L' avia d' en Tori

EU rotllo y escolten, barretinayres, que la cosa s' ho val, y si per casualitat hi hagués algún confrare, que prengui una candela.

Ahí, mentres estava posant uns dallonsas nous (parlant ab perdó), á las calsas del jutje municipal, entrá 'n Tori de la Torre á la botiga y sens dar-me 'l Deu vos guard me diu: Noy me n' ha pasat una de molt crespá, ab axó, dexam esplicar y escolta; com ho fu ab lo silenci y atenció que de vosaltres reclamo.

L' avia, tans anys que com tu be sabs nos fa tota la feyna de la casa, hi ha quasi dos mesos que no sé qué diatxus devía haver agafat que va comensárseli á inflar lo ventre no volguent tastar absolutament res. Prou la varen visitar en Liru de Camats, en Joanet de la Garriga y fins en Meució de la Teulería, mes desgraciadament, encara que tenen tanta fama d' entesos, cap d' ells hi va tocar pilota.

L' un deya si tenia una reconada ab inflamació de budells, l' altre que era questió de un susto y en Menció, que provenia de tornárseli la supreficia del cutis cutanèa, cutanenizada, que vol di llamparons al fetje.

En fi, siga com vulga, nos dava un torment de la Carraça. No sapiguent que ferli ni que posarli, la Sileta va aconsellarme que anés á trobar aquella dona de Sans que té fama d' endevinarho tot menos lo bitllet qu' ha de treure la primera de Madrid.

¡Ah com triscava pel camí! sempre vaig anar á salt de cá, fins que després de preguntar y rodar pujava la escala de la casa que buscava, ahon sens dupte trobaria 'l remey per la pobre avia.

En aquella estancia quasi fosca en que m' introduhiren, tot era misteriós y enigmátich; una calaxera sobre la que hi havian óssos de mort, serps y altres bestias disecadas, ampollas vuydas unas y plenas altres de liquits de variats colors, allá en un recó mitj tapada per un armari, una calavera complerta, de modo que tot plegat semblava mes que la casa d' una dona que ho endevina tot, un lloch ahon se forjessen diabólicas conjuras, pro com en Tori no es dels homes mes payruchs, no diré que perdés ni un moment la serenitat y la sanch freda, mes no obstant va confessarme que no las tenia totas.

La curandera, que no os vull descriure perque malhauradament es masa coneguda, va comensar per no endevinar de quin malalt ó malalta 's tractava, motiu pel qual en Tori molt secament va dirli: *l' avia*; y fins tingué d' esplicarli ab las preguntas habilidosas qu' ella li feu per ferli dir, la mena de malaltia que passava.

—No os espanteu, digué la savia ab tó pretenció y ayre de comedianta, axó no será res puix li prevé tan sols de disgustos de familia.

En Tori callá com un mort y feu lo que li ordeñá resolt á esperar lo final de la comedia, sortint immediatament d' allí en busca de tres gallinas negras y dotze candelas d' anar á oferir.

Ja 'l tenim dins altre vegada y la gran endevinadora coloca aquellas tres gallinas mes negras que 'l pecat, á terra, demanant á nostre home dotze pessetonas, á cada una de las quals hi enganxá una candela de las que havia portat, encenentlas al voltant de l' esmentada calavera.

Feu comparexe tot seguit una vella arrugada, bruta y fastigosa, que al compás d' estranyas gan-yotas que ella feya, quedá profundament adormida en la cadira ahon seya, en qual actitud y preguntanli l' altre que expliqués la malaltia d' aquella avia, respongué: que li prevenia d' un enfado prés un diumenge al exir de missa, barallantse ab una altre dona del poble, de quals barrallas la familia no 'n havia tingut esment, que á conseqüencia de axó la xacolata se l' hi havia engargallat dins del rellotje del pahidó, produhintli una inflamació á las molas del *domen...* y que per curar havia de posarse un cataplasma de farina de lli al ventre, pendre una medicina que li receptorá y portar sempre faldillas de llana.

Sentí axó en Tori, axecarse d' un salt, agafá las gallinas y arreplegá las pessetas, fou obra d' un moment y no satisfet encara, armá tan gran escandol, que ell, gallinas y curandera foren conduhits á la Casa gran, ahon ni l' alcalde ni la matexa dona comprenían la exaltació d' aquell home, fins que ab reconcentrada y mal reprimida ira 'ls digué que l' esgarrifava 'l pensá 'ls asseassinats que aquella infame devía haver consumat, ja que tractanse d' una burra li havia donat re-meys pera persona; mes, replicá la curandera: no m' heu manifestat vos mateix que 's tractava de l' avia?

Certament, respongué 'n Tori, es una burra vella qu' axí l' anomeném.

DO-MI-SOL Y C.^a

EPITAFIS

Hi jau aquí un filarmònic
de oïdo tan delicat,
que va mori de repent
per haver desafinat.

Dessota d' aquesta herbata
hi jau desde l' altre dia,
la senyora Olaizmendia-
goitiaguirre.... etc., etc.

Aquí hi descansa un pavana
que 's compta que va mori
d' un *atrachón* de Moti
de Diluvi y de Campana.

Hi ha aquí dintre un orgullós
que 's trencá la carcanada
de portarla tan alsada.

Fet pols hi reposa aquí
un mariné. S' ofegá;
y no ab aygua, sino ab vi.

Aquí sota hi há enterrat
un que al crit de llibertat
vá cremá un dia 'ls convents.
Ell temps ha que s' ha acabat,
y dels altres n' hi han á cents.

Sota aqueixa llosa pobre
hi ha lo gran Napoleón.
Viu, no capigué en lo món,
y aquí, te puesto de sobra.

Aquí hi há un vell enterrat
que ja passava dels cent.
Va mori.... ¡Naturalment!

Aquí hi varen enterrá
á un pobre mestre d' escola,
que se 'n aná á la garjola
de tans tips de bacallá.

AGRE-DOLS.

Frederich Engels

A premsa estrangera ha vingut fins fá
poch parlant de la mort d' aquest céle-
bre socialista.

Engels era 'l continuador de l' obra
de Carlos Marx, pare y fundador, junt
ab un juheu anomenat Lasalle de la
«Internacional».

Era un socialista dels de primera fila; propa-
gandista com pochs y fanátich per las sevas
ideas.

Era lo que 'n dirían aquí un *compañero* mode-
lo; parlant sempre contra 'ls richs, cridant contra
'l capital y repetint sempre aquellas paraulas de
son mestre Marx: «Lo capital ve al mon, rega-
lant sanch y porqueria per tots costats, no essent
altre cosa que treball que no s' ha pagat al jorna-
ler; que se li ha robat!»

Donchs be, á aquest *compañero* tan amant del
poble y tan cridayre contra 'l capital, al morir se
li han trobat 623,875 franchs (ó sian pessetas) en
metallich y 620,975 en fincas. O sia 1.244,850 pe-
ssetas!

D' ahont han surtit aquests diners, en un home
que feya de *compañero*?

Heus aquí ben probat una vegada més, com els
tals *compañeros* y *redemptors* del poble predi-
can lo que no creuhen y viúhen á costas dels que
se 'ls escoltan.

¡Y encara hi ha babaus que 'n fan cas!

FRANCH.

QUÈTO VELL AB FORROS NOUS

Pels vols de Santa Maria
hi ha un carré tot ple de sastres
per hon passava un pagés
molt tranquil y ab gran catxassa
y un dependent d' una tenda
al veure sa fatxa rara
com un benéyt del cabás
esclafeix una rialla,
que al pagés li captrenca
l' os que 'n diuhen de la calma;
y parantse tot d' un colp
(mes fent com qui no ho repara),
va comensarse á mirar
tot lo que omplint la fatxada
de la tenda, hi ha exposat
com si algún volgués comprarne

y 'l dependent *axerit*
desde 'l portal lo cridava
dihentli: veniu pagés
voleu una americana?
—Ca no, respongué nostre home,
—Donchs qué voleu, ¿una faxa?
—Tampoch, no 'n veig del, que vull.
—Prou ¿que voleu unas calsas?
ó be un mocador de seda
ó un de bo per la butxaca?
Nosaltres de tot tenim.
—No veig pas lo que 'm fa falta.
—Está clar que no ho veyeu
molta cosa está desada
—No, no, es que no 'n teniu
prou que ho sé d' altres vegadas.
—Donchs avuy tenim de tot
¿potser voleu una manta?
—Ca, no,
—O be un tapabocas
ó mitxons groxuts de llana?
—No, no es axó lo que busco.
—Donchs que busqueu? ¡diu l' altre
acabant ja la paciència
(y axó que aquests may l' acavan).
—Se del cert que no 'n teniu
respon lo pagés ab calma,
pro ja que tan vols saberho
y es cosa que á tu 'i fa falta,
sapigas que vull comprarne
per posartela.... una sarria.

PEP DE LA FONT

CANTARS

Muy cerca del Campo Santo
cierto fantasma encontré.
Era 'l sastre don Baldiri
que 'm portava un pagaré.

Un gemido á media noche
cortó mi tranquilo sueño.
Poso atenció y vaig sentí...
«¡Las doce han dado... sereno!»

Per dexar ben neta l' ànima,
ó baptisme ó confessió;
y per fer neta la roba
Netolina á l' abundó;
qual ingredient se troba
Ample, 25, cantó.

A LA VORA DEL FOCH

En una reunió d' embusteros.
—Jo, he vist tocar un piano ab los peus, digué
un andalús.
—Y jó, contestá un altre, he vist tocá lo clari-
net ab lo vent d' un molí.

Un amich, ne troba á un altre per lo carrer, y
li diu:

—Dónam un susto.
—¿Per qué?
—Per que tinch singlot, y 'l singlot se treu d'
aquest modo.
—Donchs axís... ¡Déxam un duro!
—¡Ay!
—¿Qué tens?
—Que ja m' ha passat lo singlot.

Dúas senyoras.
—¿Qué fá molt que camina 'l seu nen?
—Ja ho crech... mes de mitj any.
—¡Si que deu ser lluny!

S. PAL.

Agafat al vol.
Un *lliure-pensador*. —¿Sabs ahon anirá la meva
ànima lo dia que 'm mori? al cos d' una bestia.
Un *jove axerit*. —Para axó no tens necessitat de
morirte.

S. P. S.

Sortint de casa del oculista Sr. Menacho, un ho-
me plorava amargament.

—Qué teniu? de qué ploreu? va preguntarli una
bona dona que li faltavan los dos brassos bo y pas-
santli la mà per l' espatlla.

—¿Qué tinch? que may més podré perdonar á
aquest metge lo dany que m' ha ocasionat; figu-
reuvos que estava cego y m' ha tornat la vista, y
ara perdent tant bon ofici, no sabré com guanyar-
me la vida.

CRISPI CLOQUETAS Y GANIVETS.

Telegramas

Tárrega, 23, 10 mañana.— Se tracta de fundar
en aquesta vila un Restaurant laych, ahon los del
gremi s' atiparán per pochs centims. En un gran-
diós rebost hi guardarán las provisións que ja
han començat á fer, de garrofes y segó, únich ali-
ment que tastan.

BONPROFIT.

Cadix, 30, 11 n.—En aquest moment s' está ce-
lebrant un tech de lliure pensadors en una gran-
diosa establa, pera solemnisar las garrotadas que
varen donar als indefensos concurrents al Rosari
de l' Aurora. En tots los brindis (brams) s' han
demostrat las excelencias de la *llibertat* de.....
clavarr garrotadas. Presideix la taula lo salvatj
Rhama S'ama.

K. BRUTOS.

Cantaclá, 30 12 m.—No estranyi que la gent
no s' entusiasmi en aumentar moltas llistas *fi-
lantrópicas* de suscripció pels Reservistas, puix
sab per propia experiència

que una cosa es omplir llistas
y altre Melilla, Santander y Reservistas.

UN LLANUT.

TRENCA-CLOSCAS

Geroglífich numérich

1 2 3 4 5 6 7	Poble catalá.
1 6 3 4 5 7	Tothom ne té.
6 3 4 5 6	Animal treballador.
1 2 3 6	Pays malsá.
1 2 6	Part de las bestias.
6 7	En las cartas.
5	Consonant,

B. M. FONT.

Geroglífich

DVAII
BAAA
III

A. C. Y R.

Xarada

Ma primera es musical
y vocal es ma segona,
mes si buscas una estona,
veuras qu' es lo meu TOTAL
un carrer de Barcelona.

UN ROSEGA SEBAS.

Rombo

*
* * *
* * * * *
* * *
* * *
*

1.ª ratlla: consonant.—2.ª tots ne tenim.—3.ª no
d' home.—4.ª tots ne voldriam tenir.—5.ª consonant.

Solucións als trenca-closcas del número passat

Rombo: M-Dit-Diset-Miseria-Terra-Tia-A.
Xarada: Sereno.

CORRESPONDENCIA

Gior: Lo remey nos agrada, la ortografia, no. Aro-
glat, anirá. Treballi, que hi té lluch.—Xalet Ribetas.
Joanet d' Espolla.—D-mi-sol y Un estudiant de Colla-
tenas: Lo aprofitarem.—Un tenore.—Ventura Marcol.
N. de T.—Ril Ral.—Riuhet de la Xica.—N. Starema.
Ton del Noya.—Tari y Sulipi: al torn.—Barretinacua.
pelat.—Pere Pau Pintó.—Teboll.—Botanga.—Anto-
Boixeda.—Un oficial á la prestidigitació: Tot lo de vos-
tés, no fa per casa.—L'ús dels Calderís: aprofitarem
Vora del foch.—E. T. Pástels: la composició de vos-
no es propia pera nostre setmanari.—Un manobrer
Gay Saber: veurém de aprofitarho.—Estimats Obres
la fábrica J. Y. de C.: al demurarnos los 70 números
setmanals, demostren mes ilustració que mes de quats
ams que tant poch se preocupan de la moralitat de
seus treballadors. Ja vaig dir á l' Antón, lo seu com-
sionat, que quan se reunixin deu suscriptors d' una
mateixa fábrica ó taller, acostumén á ferlos lo 30% de
descompte. Salut.—Claro Clarito Serrallonga.—Bona
del Cabás y Joan de l' Ombra: miraré n d' aprofitarho.

Imp. de P. ORTEGA, Arribas, 13—Barcelona